

HOSPODIN JE TVÉ SVĚTLO*Hospodin ti bude světlem věčným, tvůj Bůh tvou oslavou. (Iz 60:19)***1. čtení:** Lukáš 2:25-35**Hlavní čtení:** Izajáš 60:15-22

Milí bratři, milé sestry,

na začátku dvakrát „ne“. Tento dnešní text jsem nevybral já sám. Kážu na něj proto, že mě jeden člověk nedávno prosil, abych na něj napsal kázání. Takovou prosbu se vždycky rád a ochotně snažím vyslyšet. Dále: Tento oddíl z proroka Izajáše jsem nedostal jako zadání z politických důvodů, ale z čistě osobních. Co tím chci říct: Nešlo o to, abych reagoval na současné dění v Izraeli a kolem něj. Zároveň hned bez mučení přiznávám: V těchto dnech není úplně možné u tohoto biblického oddílu nemyslet na aktuální události války Izraele proti Íránu. Jsme lidmi tohoto světa. A při čtení biblických textů nemyslíme jen na naši duši. Ale na společenství lidí kolem nás. A tím také i na to nejširší společenství, na lidi po celém světě. Dále: Jsme lidmi současnosti. A tak při čtení textů z Bible nemyslíme jen na to, jak se kdysi žilo lidem, kteří byli prvními posluchači Božího slova. Přemýšlíme i nad tím, jak se žije nám. A to je naprosto v pořádku. Bůh nám nedal Bibli k tomu, abychom se nořili do minulosti. Dal nám ji, abychom z ní tady a teď vynášeli evangelium na světlo světa. Bůh nám dal Bibli k tomu, aby k nám jejím prostřednictvím mluvil dnes. A o dnešku. A také o zítřku. Co všechno pro nás má ještě přichytáno. Co pro nás připravuje.

Dnešní úryvek z Písma je pasáží z proroka Izajáše. A my už dávno rozdělujeme obsáhlou knihu Izajáš na tři části. Izajáš 1-39 je První Izajáš. Píše v době před babylónským exilem. Izajáš 40-55 je Druhý Izajáš. Ten píše pro lidi v babylónském exilu, kteří se mají vrátit do své domoviny. A jak asi už tušíte: Izajáš 56-66 je Třetí Izajáš. A ten píše pro komunitu Božího lidu, která už se vrátila. Jen se vrátila do rozvalin. Srážka s realitou byla pro tyto lidi asi velice těžká. Tušili, že všechno nebude vypadat tak, jak jim to malovali jejich babičky a dědové, kteří vzpomínali na Jeruzalém a na Chrám uprostřed něj. Ovšem zřídka obydlené město bez vnějších hradeb, bez Chrámu, to asi nejeden z navrátilců zaplakal. Do této situace, která není zrovna radostná, mluví náš prorok, Třetí Izajáš. Bůh skrze něj mluví k lidem, kteří si jednou zoufají, podruhé jsou bez nadšení, potřetí jsou unavení a vysílení. A při tom všem tuší, že sláva Jeruzaléma už nikdy nebude taková, jako byla dřív. Potřebují povzbudit. Potřebují posilu k práci. Potřebují duchovní energii k budování světlých zítřků. A Bůh jim přesně toto dává, skrze svého proroka. Tím dnešní text začíná:

- **15 „Místo toho, abys byla dále opuštěná, nenáviděná a bez poutníka, dám ti důstojnost navěky a veselí po všechna pokolení.**

Schválně jsem u této citace změnil rod. Ze středního na ženský. V hebrejštině je totiž město Jeruzalém v ženském rodě. A Bůh mluví k Jeruzalému. A tím samozřejmě k obyvatelům tohoto města. Města, které bylo zpustlé. Proto „opuštěná“. Bohem i lidmi. Na tom městě se projevil Boží spravedlivý soud. Proto „nenáviděná“. A také bez poutníků. Protože kdo chtěl přicházet a procházet městem, z kterého zbyly jen rozvaliny? Ve kterém není, co k vidění? Kdo v dnešní době jezdí na dovolenou do ukrajinských měst na východě země? A kdo se chystá v těchto dnech na cestu do Izraele? Ale to se změní. Říká kdo? Říká Bůh! Ten, který kdysi dávno daroval zemi zaslíbenou Božímu lidu, kvůli své lásce k praotcům Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi. Věrný Bůh, který své sliby plní. A tento Bůh, přestože nechal dopadnout svůj hněv na tu zemi a na její obyvatele, je především milosrdný, shovívavý a odpouštějící. A proto už plánuje nové zítřky. V součinnosti se svým obnoveným lidem.

Prorocká slova bychom nikdy neměli brát úplně doslovně. To je moc důležité pravidlo. Pro Třetího Izajáše to platí snad ještě víc než pro ostatní proroky. Jaký je to žánr? Nazval jsem jej pracovně *prorockou básní*. A proroky i básníky je třeba brát smrtelně vážně. Ale nesmíme je chytat za slovo! To bychom se s jejich zvěstí mohli minout. Oni totiž postihují pravdu jiným způsobem než třeba politici, filozofové, vědci, nebo historici. Uvedu příklad z našeho českého prostředí. Vladimír Holan, jeden z nejvýznamnějších českých básníků, napsal:

- *„Poslední list se třese na platanu, neboť on dobře ví, že co je bez chvění, není pevné.“*

Mluví snad básník o stromu? Ano i ne. Mluví především o nás. O lidech, které přepadá strach. Třeba z blížící se smrti. Ale když lidé se svými strachy a děsy pracují... Řečeno křesťansky: Když svůj strach předkládají Bohu a prosí o pomoc a posilu, jsou pak silnější a pevnější, než byli dřív. Básník nám ale rozhodně nechtěl sdělit, že list platanu se třese ve větru a u toho uvažuje nad svým údělem. Takovým doslovným čtením bychom tento krásný verš úplně zardili.

Proč to všechno říkám? Proto, abychom nečetli doslovně další verše, které na Boží popud vyšly z úst Třetího Izajáše:

- **¹⁶ Budeš sít mléko pronárodů, budeš sít z královských prsů. Poznáš, že já jsem Hospodin, tvůj spasitel, tvůj vykupitel, Přesilný Jákobův. ¹⁷ Místo bronzu přinesu zlato a místo železa přinesu stříbro, místo dřeva bronz a místo kamení železo. Za dohlázele ti dám pokoj a za poháněče spravedlnost. ¹⁸ Nikdy už nebude slýcháno o násilí ve tvé zemi, o zhoubě a zkáze na tvém území. Svě hradby budeš nazývat „Spása“ a své brány „Chvála“.**

Bůh tě obnoví, Jeruzaléme. Nebudeš živořit. Budeš prosperovat. Hospodin, tvůj spasitel, tvůj vykupitel, se o to postará. A nejen že ekonomicky porosteš. Ruku v ruce s touto prosperitou půjde i mír a spravedlnost. Mír a spravedlnost! To jsou dvě slova, která v dnešním světě postrádáme. Tam, kde je válka a šíří se nespravedlnost, lidské společenství strádá i ekonomicky. Protože místo budování bourají. Místo stavění ničí. Místo pěstování pálí a rozdupávají. Místo přátelského objímání se střílí do zad. Místo spolupráce na dobrém díle si podráždí nohy. A když jedni druhým, pak vlastně i sami sobě. Bratři a sestry, měli bychom se v těchto dnech stále znovu modlit za mír a spravedlnost ve světě. Nejen za mír, ale i za spravedlnost. Mezi lidmi. Mezi skupinami lidí. Mezi státy a národy. To je naše úloha. To je úloha křesťanů. Jak píše apoštol Pavel:

- ¹ Na prvním místě žádám, aby se konaly prosby, modlitby, přímlyvy, díkůvzdání za všechny lidi, ² za vládce a za všechny, kteří mají v rukou moc, abychom mohli žít tichým a klidným životem v opravdové zbožnosti a vážnosti. ³ To je dobré a vítané u našeho Spasitele Boha, který chce, ⁴ aby všichni lidé došli spásy a poznali pravdu. (1Tm 2:1-3)

To, co se aktuálně děje ve světě, je často velice zlé. A křesťané propadají dojmu, že bude ještě hůř. Protože toto jsou přece porodní bolesti před příchodem Pána Ježíše Krista. Před posledním soudem Božím. A před nastolením jeho věčného království. Jakkoli bych byl rád, kdyby Ježíš Kristus už přišel, podruhé, jak slíbil, domnívám se, že právě toto si lidé mysleli v dějinách už mockrát. Že už přichází konec. A to nás brzdí v jedné věci: V upřímných modlitbách za mír a spravedlnost pro dnešní den. Bůh přece ze své moudrosti a lásky mění běh dějin. Jedná tady a teď. A cokoli se děje dobrého, pak díky Bohu, jako závdavek Božího přicházejícího království. A jistě, můžeme si u toho myslet, že v tomto hříšném světě se nikdy nepodaří prosadit úplný mír a úplnou spravedlnost. To je žel krutá pravda. Biblická pravda! Ale když jsem hladový, přece nepohrdnu míchanými vajíčky. Rád je sním, přestože jsem měl chuť na nadívaného bažanta. Když jsem žíznivý, nečekám, až mi přinesou orosenou desítku. Rád se napiji i čisté vody. A když jsem po ránu unavený, raději si dám obyčejného turka, než abych byl úplně bez kofeinu.

Dnešní prorocká vize nás zve k očekávání spásy od našeho Boha. Závěrečné, konečné, dokonalé záchrany. Spásy, kterou už nikdo a nic nezvrátí, protože za ní bude stát cele Bůh. Ale zároveň smíme od Hospodina očekávat i v tomto čase zastání, podporu, posilu, změnu k lepšímu. Nejen k horšímu. Čekat a vyhlížet dobro. A modlit se za něj. Když apoštol Jan na ostrově Patmos zapisoval zjevení, která mu Bůh milostivě dával zahlédnout, popisoval to, co viděl, často slovy proroka Izajáše. Třetí Izajáš prohlašuje:

- **¹⁹ Už nebudeš mít slunce za světlo dne, ani jas měsíce ti nebude svítit. Hospodin ti bude světlem věčným, tvůj Bůh tvou oslavou. ²⁰ Tvé slunce nikdy nezapadne, tvůj měsíc nebude ubývat, neboť Hospodin ti bude světlem věčným. Dny tvého smutku skončily.**

A Nový Jeruzalém podle vidění Janova bude nádherný, slavný, bohatý, bezpečný. Plný pokoje. Jan píše:

- ¹⁰ Ve vytržení ducha mě vyvedl na velikou a vysokou horu a ukázal mi svaté město Jeruzalém, jak sestupuje z nebe od Boha, ¹¹ zářící Boží slávou; jeho jas jako nejdražší drahokam a jako průzračný křišťál. ¹² Město mělo mohutné a vysoké hradby, dvanáct bran střežených dvanácti anděly a na branách napsaná jména dvanácti pokolení synů Izraele. ²² Avšak chrám jsem v něm nespatriil: Jeho chrámem je Pán Bůh všemohoucí a Beránek.

A poté:

- ²³ To město nepotřebuje ani slunce ani měsíc, aby mělo světlo: září nad ním sláva Boží a jeho světlem je Beránek. ²⁴ Národy budou žít v jeho světle; králové světa mu odevzdají svou slávu. ²⁵ Jeho brány zůstanou otevřeny, protože stále trvá den, a noci tam už nebude. ²⁶ V něm se shromáždí sláva i čest národů. (Zj 21:10-12.22-24)

Jistě, u těchto slov není pochyb, že Jan myslí na konečnou Boží spásu. Ale jeho první posluchači, pronásledovaní křesťané, z jeho vizí slyšeli také útěchu a povzbuzení pro jejich aktuální zápasy. Církev je nyní ohrožená a pronásledovaná. Ale budoucí Jeruzalém bude mít vysoké a nedobytné hradby. Církev je nyní neslavná, urážená, beze cti mezi národy. Ale i to se jednou změní. Ne „se změní“. Ale Bůh to jednou změní. Církev prochází dnem i nocí. Jednou nad ní slunce vychází a podruhé nad ní slunce zapadá. Tma se střídá se světlem. Ráno je dobře. A večer je fakt zle. Dějiny jsou jako horská dráha.

Ale jednou už nebude střídání slunce a měsíce. Jednou ustane střídání dne a noci, světla a tmy. Bůh bude naším světlem. On nám každý den *září do našich temnot*, jak zpívá žalmista. (Ž 18:29) Ale jednou už do žádných temnot zářit nebude. Bude jen světlo. Světlo Boží. Do tohoto Kristova světla všichni spějeme, z Boží milosti. A spolu s námi snad ještě mnozí lidé kolem nás. Po střídání dne a noci, světla a tmy, nepřijde tma. Ale světlo. Světlo, které bude plynout z Boha samého. Ne smrt, ale život. Život, který nám dá Bůh sám. Ne nenávisť, ale láska. Láska, kterou nám Bůh bude věčně projevovat. Ne odmítnutí, ale přijetí. Přijetí Beránkovo. Ne hřích, ale svatost. Boží především, ale díky Bohu i ta naše. Nech se potěšit tím, co slyšíš, křesťane! Ať dnes ustoupí do pozadí tvůj smutek. Zármutek, který jednou skončí, slovy proroka Izajáše, úplně. Ať se dnes upozadí tvůj strach. Strach, který u Boha jednou nebude mít žádné opodstatnění.

A všimněte si ještě: Jan geniálně vystihl slova proroka Izajáše. Izajáš totiž nepíše o chrámu. A Jan přímo řekne, že chrám neviděl. Proč? Protože chrám je také jen dočasný prostor, ve kterém se Bůh setkává se svým lidem. Ovšem jednou, u něj, v Božím království, už žádný takový prostor pro setkávání potřeba nebude. Bůh bude bezprostředně se svým lidem. A lid Boží bude stále v přítomnosti svého Boha. Stále v jeho světle. Svítit nám bude Beránek sám. Ježíš Kristus, obětovaný za naše hříchy. Ježíš Kristus, který za nás přinesl oběť nejvyšší, čistou a dokonalou. On nás bude svou láskou osvětlovat stále. On nám ale už svítí. Tady a teď. Byť ještě čas od času jeho září zakryje tma našeho hříchu, nepřátelství a svárů mezi lidmi, honba za bohatstvím, sobectví, nenávisť člověka k člověku, hněv národů. Kristus ale svítí už nyní. Tak jako svítil navrátilcům z babylónského exilu. Tak jako prozařoval životy prvních křesťanů.

Bratři a sestry, říkal jsem si u těchto Izajášových slov, že snad každý jejich rozbor a výklad oslabuje jejich sílu a výmluvnost. My totiž vnímáme jejich povzbuzující sílu bezprostředně. V nebi nebude třeba chrámu. A naštěstí ani kazatelů evangelia. Proto nechme ještě jednou proroka Izajáše promluvit přímo k našim srdcím. Vnímejme sílu těchto Božích slov. A vztáhněme je na sebe, na náš sbor, na naše rodiny, na naše obce, na celý širý svět.

- ***Hospodin ti bude světlem věčným. Dny tvého smutku skončily.***

Amen.